

คู่มือการปฏิบัติงาน

การพัฒนาหลักสูตร “ระดับปริญญาตรี”

โดย นางสาวชนัญชิตา พัฒนพันธุ์พงศ์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

สำนักงานคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

คำนำ

คู่มือขั้นตอนการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร (มคอ.2) เกิดขึ้นจากการถอดบทเรียนจาก โครงการการจัดการ ความรู้ด้านวิชาการ (การค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการผลิตบัณฑิต (KM) ซึ่งคณะ ผู้จัดทำได้เรียบเรียงจากการ ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้จากคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนที่ เข้าร่วมกิจกรรม จึงขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ สุดท้ายนี้ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันเป็นอย่างดี หากท่านที่นำไปใช้ มีข้อเสนอแนะใด ๆ ผู้จัดทำ ยินดีน้อมรับเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ผู้จัดทำ

สารบัญ

ขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 บันทึกข้อความขอดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การแต่งตั้งกรรมการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การแต่งตั้งกรรมการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การแต่งตั้งกรรมการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 คณะกรรมการประจำคณะ

ขั้นตอนที่ 6 คณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับสถาบัน

ขั้นตอนที่ 7 สภาวิชาการ

ขั้นตอนที่ 8 สภาสถาบัน

ส่วนที่ 1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

- ระดับคุณวุฒิ
- การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรระดับปริญญาตรี
- ลักษณะของหลักสูตรระดับปริญญาตรี
- การกำหนดชื่อคุณวุฒิของหลักสูตรระดับปริญญาตรี
- หน่วยกิต
- โครงสร้างหลักสูตร
- การเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์
- จำนวน คุณวุฒิ และสมบัติอาจารย์

ส่วนที่ 2 หลักสูตรฐานสมรรถนะ

- ข้อดีของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ
- กรอบมาตรฐานสมรรถนะ
- ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ

ส่วนที่ 3 รายละเอียดของหลักสูตร รายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม

- รายละเอียดของหลักสูตร

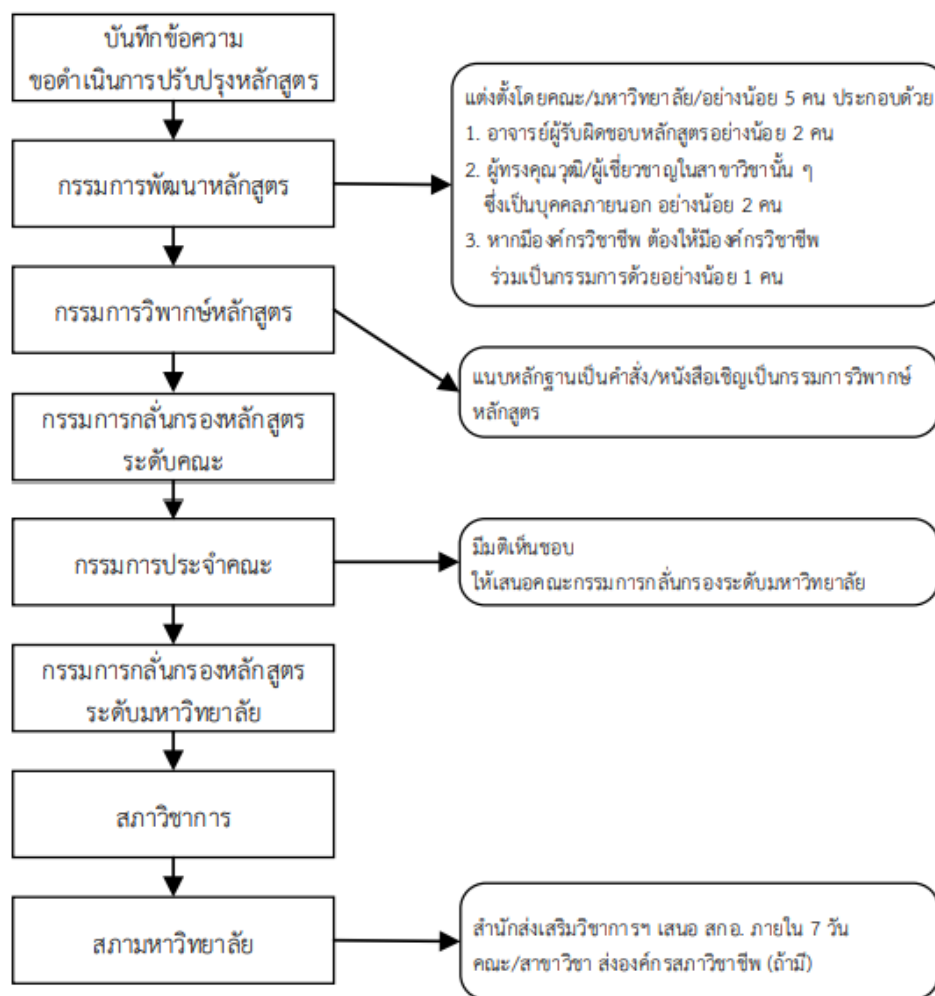
- การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร
- รายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม
- การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม และรายงานผลดำเนินการของหลักสูตร

ส่วนที่ 4 แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรใหม่/ปรับปรุง การปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อยและการปิดหลักสูตร

- แนวปฏิบัติเสนอหลักสูตรใหม่
- แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรปรับปรุง
- ขั้นตอนการเสนอหลักสูตรใหม่/ปรับปรุง
- แนวปฏิบัติการปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อย
- แนวปฏิบัติการปิดหลักสูตร
- ขั้นตอนการปิดหลักสูตร

ขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตร

ในการปรับปรุงหลักสูตร (มคอ.2) มีขั้นตอนการดำเนินการอยู่ 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) บันทึกข้อความขอดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร 2) การแต่งตั้งกรรมการพัฒนาหลักสูตร 3) การแต่งตั้งกรรมการวิพากษ์หลักสูตร 4) กรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับคณะ 5) กรรมการ ประจ าคณะ 6) กรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัย 7) สภาวิชาการ และ 8) สภามหาวิทยาลัย รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 1

ภาพขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 1 บันทึกข้อความขอดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร แต่ละหลักสูตรจัดทำบันทึกข้อความขอดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร

- **กรณี 1** ชื่อหลักสูตรเหมือนเดิม ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร เ็นรับรองและเสนอ บันทึกข้อความต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการได้โดยตรง
- **กรณี 2** มีการเปลี่ยนแปลงชื่อหลักสูตร ต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติจากคณบดี คณบดีเป็นผู้เซ็น รับรองและเสนอบันทึกข้อความต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ตัวอย่าง การทำบันทึกข้อความแสดงดังภาพที่ 1.1 และ 1.2 ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 2 การแต่งตั้งกรรมการพัฒนาหลักสูตร แต่งตั้งโดยคณะ/มหาวิทยาลัย อย่างน้อย 5 คน ประกอบด้วย

1. อาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก อย่างน้อย 2 คน
3. หากมีองค์กรวิชาชีพ ต้องให้องค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งกรรมการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การแต่งตั้งกรรมการวิพากษ์หลักสูตร กรรมการวิพากษ์หลักสูตรต้องไม่ซ้ำกันกับกรรมการพัฒนาหลักสูตร โดยหลักสูตรดำเนินการ พุดคุยประชุม วิพากษ์เองได้เลย หรือหากคณะต้องการจัดวิพากษ์รวมพร้อมกันทุกหลักสูตรในวัน เดียวกันก็ได้และในท้ายที่สุด เมื่อจัดวิพากษ์หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องแก้ไข เล่มหลักสูตร และส่งรายงานผลการแก้ไขหลักสูตรว่าในแต่ละหัวข้อ ได้ดำเนินการแก้ไขอย่างไรบ้าง เอกสารที่ใช้ในขั้นตอนที่ 3 การแต่งตั้งกรรมการวิพากษ์หลักสูตร ประกอบด้วย

- 3.1 คำสั่งแต่งตั้งกรรมการวิพากษ์หลักสูตร แสดงดังภาพที่ 3.1
- 3.2 ลการพิจารณาหลักสูตร

ผลการพิจารณาหลักสูตร..... ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	
หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	
หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างของหลักสูตร	
หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล	
หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา	
หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์	
หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร	
หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร	
ภาคผนวก	

ลงชื่อ

(.....)

ขั้นตอนที่ 4 กรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับคณะ

เมื่อรายงาน ลการวิพากษ์หลักสูตรมายังคณะแล้ว ก็จะมีการแต่งตั้งกรรมการกลั่นกรอง หลักสูตรระดับคณะ เพื่อทำหน้าที่กลั่นกรองให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้สาขาวิชาต าเนินการแก้ไขเล่ม หลักสูตรให้สมบูรณ์ โดยคณะจะออกคำสั่งแต่งตั้งกรรมการกลั่นกรองหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 คณะกรรมการประจ าคณะ

เมื่อกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับคณะ ต าเนินการพิจารณาหลักสูตรและมีมติเห็นชอบ หลักสูตรแล้ว สาขาวิชาจึงจะสามารถ เสนอร่างหลักสูตรต่อที่ประชุมคณะกรรมการประจ าคณะได้ โดยเอกสารที่ต้องเสนอ ประกอบด้วย

- (ร่าง) หลักสูตร ปรับปรุง จำนวน 12 เล่ม (ไม่ต้องเข้าเล่ม)
- แบบเสนอหลักสูตรของคณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 6 คณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัย

เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการประจ าคณะมีมติเห็นชอบ ก็จะทำเนิการเสนอหลักสูตรไปยัง คณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัย โดยเอกสารที่ต้องเสนอ ประกอบด้วย

- (ร่าง) หลักสูตร ปรับปรุง จำนวน 5 เล่ม (ไม่ต้องเข้าเล่ม)
- แบบเสนอหลักสูตรของคณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร
- แบบเสนอหลักสูตรของกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับคณะ
- แบบเสนอหลักสูตรของคณะ

โดยปกติคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัยจะใช้เวลากลั่นกรองหลักสูตร ประมาณ 5 วัน เมื่อแล้วเสร็จ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนจะส่งสรุปข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัย และเล่มหลักสูตร 5 เล่ม ค นกลับมายังคณะ เพื่อให้ทำการแก้ไขหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนส่งต่อไปยังสภาวิชาการ รายละเอียดดังภาพที่ 6.4 แบบเสนอหลักสูตรของคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรมหาวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 7 สภาวิชาการ

เมื่อแก้ไขเล่มหลักสูตรตามคำแนะนำของคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรระดับ มหาวิทยาลัยแล้วเสร็จ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรดำเนินการส่งเอกสารไปยังสภาวิชาการ โดยสภาวิชาการ จะดำเนินการตั้งกรรมการกลั่นกรองหลักสูตร เพื่อให้คำแนะนำในการแก้ไขหลักสูตร ในขั้นตอนนี้ เอกสารที่ต้องเสนอ ประกอบด้วย

- (ร่าง) หลักสูตร ปรับปรุง จำนวน 30 เล่ม (ไม่ต้องเข้าเล่ม)
- เอกสารหมายเลข 1 กรอกข้อมูลในข้อ 1 – 3 ส่งงานการประชุม

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ส่วนที่ 1

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education : TQF : HEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชาความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิ ระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้

โครงสร้างและองค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1. ระดับคุณวุฒิ

ระดับของคุณวุฒิแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของระดับสติปัญญาที่ต้องการ และความซับซ้อนของการเรียนรู้ที่คาดหวัง นอกจากนี้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติยังกำหนดคุณลักษณะของนักศึกษาระดับแรกเข้าหลังจากสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย เพราะเป็นพื้นฐานความรู้ความสามารถที่สำคัญในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์การเข้าศึกษาต่อของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาซึ่งอาจขึ้นอยู่กับคะแนนเฉลี่ยสะสม หรือเงื่อนไขอื่นเพื่อให้มั่นใจว่าผู้สมัครเข้าศึกษาต่อจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ละซับซ้อนยิ่งขึ้น

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติแบ่งเป็น 2 สายวิชา ได้แก่สายวิชาการซึ่งเน้นศาสตร์บริสุทธิ์ทางด้าน ศิลปะศาสตร์หรือด้านวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งศึกษาสาระและวิธีการของศาสตร์นั้น ๆ เป็นหลัก ไม่ได้สัมพันธ์โดยตรงกับการประกอบอาชีพ และสายวิชาชีพ ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาในลักษณะของศาสตร์เชิงประยุกต์ เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้และทักษะระดับสูงซึ่งจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และนำไปสู่การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ อย่างไรก็ตามหลักสูตรทั้งสองหลายทั้งสองสายมีจุดเน้นที่ต่างกัน ซึ่งควรสะท้อนให้เห็นในรายละเอียดของเนื้อหา สาระสำคัญ และข้อปฏิบัติ

2. การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรระดับปริญญาตรี

2.1 การเรียนรู้

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษ การอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตที่อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

- (1.) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)
- (2.) ด้านความรู้ (Knowledge)
- (3.) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)
- (4.) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility)
- (5.) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

นอกจากนี้ในบางสาขาวิชาอาจต้องการทักษะทางกายภาพสูง เช่น ดนตรี การวาดภาพ พลศึกษา การแพทย์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ จึงต้องเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill)

2.2 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรระดับปริญญาตรี

คือ ข้อกำหนดเฉพาะซึ่งเป็นผลที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ที่ได้รับการพัฒนาระหว่างการศึกษา จากการเรียนและการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตร และแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจและความสามารถการเรียนรู้เหล่านั้นได้อน่างเป็นที่น่าเชื่อถือเรียนจบในหลักสูตรนั้นแล้ว

มาตรฐานผลการเรียนรู้ข้างมีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น เป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทุกคนในทุกระดับคุณวุฒิ โดยแต่ละด้านจะมีระดับความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเมื่อระดับคุณวุฒิสูงขึ้น โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของคุณวุฒิระดับปริญญาตรีอย่างน้อยต้องเป็นดังนี้

(1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)

สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกขอผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น

(2) ด้านความรู้ (Knowledge)

มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนัก รู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ จะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

(3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)

สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่น ๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

(4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skill and Responsibility)

มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

(5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมายและนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการพูด การเขียน สามารถใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

3. ลักษณะของหลักสูตรระดับปริญญาตรี

หลักสูตรคุณวุฒิปริญญาตรี ต้องออกแบบมาเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความเข้าใจใน

สาขาวิชาอย่างกว้าง ๆ เน้นให้รู้สึกในบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หารพัฒนาและผลการวิจัยล่าสุด นักศึกษาควรตระหนักถึงความรู้และทฤษฎีในสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ปริญญาตรีเป็นคุณวุฒิขั้นพื้นฐาน สำหรับการเข้าสู่อาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่ใช้ทักษะ ความชำนาญสูงและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น หลักสูตรจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งธรรม จริยธรรม ความรู้ทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติในวิชาชีพ และพื้นฐานความรู้ ภาคปกติ ภาคทฤษฎี และการวิจัยที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อด้วย

4. การกำหนดชื่อคุณวุฒิของหลักสูตรระดับปริญญาตรี

การกำหนดชื่อคุณวุฒิหรือปริญญาในสาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นมาตรฐานสากล ถูกต้อง แม่นยำ หลักเกณฑ์ การกำหนดชื่อปริญญาในสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการโดยการกำหนดชื่อคุณวุฒิที่ ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับจะแสดงถึง

- (1) ระดับคุณวุฒิ ได้แก่ ปริญญาตรี ซึ่งสัมพันธ์กับความซับซ้อนของการเรียนรู้
- (2) สายวิชา (สายวิชาการ สายวิชาชีพ) เช่น สายวิชาการของศาสตร์ด้านศิลปะศาสตร์จะใช้ชื่อคุณวุฒิว่า “ศิลปศาสตรบัณฑิต” การแสดงชื่อในระดับนี้เป็นการแสดงชื่อทั่วไป
- (3) สาขาวิชาหรือเนื้อหาหลักของการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นสาขาวิชาเดียวหรือสาขาวิชาในสัดส่วนที่เท่ากัน สองสาขาวิชาในสัดส่วนที่ไม่เท่ากัน (วิชาเอกและวิชาโท) หรือ หลายสาขาวิชาพร้อมเป็นสหวิทยาการ เช่น สาขาวิชา การจัดการ ซึ่งเป็นสาขาเดียว ใช้ชื่อคุณวุฒิว่า “ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการ)” การแสดงชื่อในระดับนี้เป็นการ แสดงชื่อเฉพาะสำหรับสาขาวิชา

5. หน่วยกิต

5.1 การคิดหน่วยกิต

- (1) รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ต่อภาค การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ระบบทวิภาค
- (2) รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่า เท่ากับ 1 หน่วยกิต ระบบทวิภาค
- (3) การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาการฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ระบบทวิภาค
- (4) การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงการหรือ กิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ระบบทวิภาค

5.2 จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

- (1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ใช้เวลาการศึกษาไม่

เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนไม่เต็มเวลา

(2) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิตใช้เวลาศึกษา ไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 15 ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

(3) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

(4) หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา ทั้งนี้ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

6. โครงสร้างหลักสูตร

ประกอบด้วยหมวดวิชาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

6.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ สู่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในอัตราส่วนที่เหมาะสม โดยให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

6.2 หมวดวิชาเฉพาะ

หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม ดังนี้

(1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ รวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

(2) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ

รวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการตามที่มาตราฐานวิชาชีพกำหนด หากไม่มีฐานวิชาชีพ กำหนดต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

(3) หลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็นวิชาทฤษฎีไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

(4) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต

(5) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 108 หน่วยกิต

ทั้งนี้อาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิต ของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วย และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

7. การเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์

นักศึกษาที่สามารถแสดงได้ว่ามีความรู้ ทักษะเพียงพอและเทียบเคียงได้กับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาของหลักสูตรที่นักศึกษา ศึกษาหรือประสงค์จะศึกษาควรได้รับการประเมินเพื่อการเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์ที่มีเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและไม่ต้องเสียเวลาเรียนสิ่งที่ตนรู้อยู่แล้วอีก การเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาในระบบ และเรื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการเทียบโอนผลการเรียน ระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาในระบบ

8. จำนวน คุณวุฒิ และคุณสมบัติอาจารย์

8.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร

มีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และต้องเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง

กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีเทียบเท่า และมีประสบการณ์ทำงานในหน่วยงานนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

8.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 3 คน หากเป็นปริญญาตรี ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการต้องมีสัดส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ 1 ใน 3

กรณีของหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติ เชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมี ประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ โดยอาจเป็นอาจารย์ประจำ หรือเป็นบุคลากรของหน่วยงาน ซึ่งมีข้อตกลงในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรนั้น

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรครบตามจำนวน ต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ที่มีนั้นให้ คณะกรรมการการอุดมศึกษา พิจารณาเป็นรายกรณี 8.3 อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำ หรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่เน้นทักษะด้านวิชาชีพ ตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตาม มาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็นบุคลากร ที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้อง มีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ทำงานในหน่วยงานนั้นมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 6 ปี กรณีของอาจารย์พิเศษอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ทั้งนี้อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำ เป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

ส่วนที่ 2

หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum)

หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ ของผู้เรียน สมรรถนะ (Competency) คือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ บูรณาการในการ ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ การจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นหลักสูตรที่ต้องการบูรณา การวิชาการที่เกี่ยวข้อง ในด้านนั้น เพื่อให้มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทาง วิชาชีพ ผ่านการปฏิบัติจริง โดยมีขั้นตอนการกำหนดสมรรถนะ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ บูรณาการในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มีการกำหนด ความมุ่งหมาย ดังนี้

1. ความมุ่งหมายหลัก (Key Purpose) คือ ความต้องการให้ผู้จบการศึกษามีสมรรถนะอะไร
2. บทบาทหลัก (Key Roles) คือ ความต้องการให้ผู้จบการศึกษามีบทบาทในวิชาชีพอย่างไร
3. หน้าที่หลัก (Key Function) คือ ความต้องการให้ผู้จบการศึกษาทำหน้าที่อะไร
4. หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) คือ สมรรถนะต่าง ๆ ที่ผู้จบการศึกษาต้องมี
5. หน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence) คือ สมรรถนะย่อยที่ผู้เรียนต้อง ฝึกปฏิบัติ หลักสูตร ฐานสมรรถนะยึดความสามารถ ของผู้เรียนเป็นหลัก จึงมีการกำหนดเกณฑ์ ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติ ผู้ที่จบ การศึกษาระดับหนึ่งๆ จะมีทักษะและความสามารถ ในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่อง ความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจ มีความเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะ ความสามารถ เจต คติและค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียน เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างแสดงให้เห็น ถึง เกณฑ์ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละระดับการศึกษา และใน แต่ละระดับชั้น ทักษะและความสามารถจะถูกกำหนดให้มีความต่อเนื่องกันโดยใช้ทักษะ และความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็น ฐานสำหรับเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในระดับต่อไป

ข้อดีของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ

1. กำหนดผลการเรียนรู้อย่างชัดเจนว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้เมื่อจบหลักสูตร
2. ใช้มาตรฐานสมรรถนะเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตร วางแผนการจัดการเรียนการสอน ทำให้การเรียน การสอนเชื่อมโยงกับการประเมินผลและการรับรองคุณวุฒิ
3. มีเกณฑ์การปฏิบัติเพื่อใช้ในการประเมินผลผู้เรียนที่แน่นอน

กรอบมาตรฐานสมรรถนะ

มาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) เป็นข้อกำหนดความรู้และทักษะ และ นำความรู้และทักษะ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยปฏิบัติงานให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ในหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะ จึงมีกรอบมาตรฐานสมรรถนะ เป็นตัวกำหนดความรู้และทักษะที่คาดหวังว่าผู้เรียน จะสามารถปฏิบัติภาระงาน/กิจกรรมต่าง ๆ ได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร สามารถวัดและประเมินผลได้ตามเกณฑ์การ ปฏิบัติที่กำหนด โดยองค์ประกอบ ของมาตรฐานสมรรถนะประกอบด้วย

1. หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competency) เป็นขอบข่ายกว้างๆ ของงานอาชีพใด ๆ ที่ต้อง ปฏิบัติโดยใช้ ความรู้และทักษะหรืออาจรวมถึงเจตคติ

2. สมรรถนะย่อย (Element of Competency) เป็นภาระงานย่อยที่ประกอบขึ้นภายใต้ งานในหน่วย สมรรถนะนั้น ๆ

3. เกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) เป็นกิจกรรมย่อย ๆ ภายใต้สมรรถนะย่อย ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร

4. เงื่อนไข/ขอบเขตการปฏิบัติ (Conditions /Range of Variables) คือ การปฏิบัติ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด อาจรวมถึงวัสดุ เครื่องมือ หรือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ใช้/ไม่ใช้ เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นสำเร็จ เมื่อได้กรอบ มาตรฐานสมรรถนะแล้ว การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนจะ สร้างขึ้นภายใต้กรอบมาตรฐานสมรรถนะที่กำหนด และจะเชื่อมโยง กับการวัดและประเมินผล ซึ่งอาจเรียกว่าการ ทดสอบวัดตามสมรรถนะ ดังนั้นการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยสมรรถนะต้องกำหนด จุดประสงค์ การปฏิบัติ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าผู้เรียนต้องมีความรู้และทักษะอะไรในการปฏิบัติงานโดย คำนี้ถึงเกณฑ์การปฏิบัติ หรือผลการเรียนรู้เป็นหลัก ซึ่งคาดหวังให้ผู้เรียนสามารถทำได้เมื่อ เรียนจบหน่วยนี้ การ ประเมินผลจึงต้องเป็นไปตามเกณฑ์การปฏิบัติที่กำหนด

ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะ

แบบดั้งเดิม	แบบฐานสมรรถนะ
การเรียนการสอนอ้างอิงจากตำราเรียน หรือสื่อต่างๆ เพื่อนามากำหนดเป็นเนื้อหา รายวิชาซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ผู้เรียนไม่ทราบอย่างชัดเจนว่าต้องทำอะไร ได้เมื่อจบหลักสูตร	กำหนดผลการเรียนรู้ สมรรถนะ หรือ ภาระงานอย่างชัดเจน ซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นกับการศึกษาและการปฏิบัติงาน ในอาชีพต่างๆ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถ ปฏิบัติได้เมื่อจบหลักสูตร

แบบดั้งเดิม	แบบฐานสมรรถนะ
<p>การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามที่ผู้สอนกำหนด</p> <p>ผู้สอนเป็นผู้สาธิตหรือบรรยาย</p>	<p>จัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้สื่อ อุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติภาระงานได้สำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนด เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ได้ตามเกณฑ์</p>
<p>ให้เวลาผู้เรียนทุกคนภายในเวลาที่กำหนดเท่ากันและเรียนบทเรียนต่อไปพร้อมกัน ซึ่งอาจมากไปหรือน้อยไปสำหรับผู้เรียนแต่ละคนที่มีศักยภาพแตกต่างกัน</p>	<p>ให้เวลาผู้เรียนแต่ละคนเพียงพอที่จะปฏิบัติภาระงานหนึ่งๆ ให้สำเร็จก่อนที่จะไปสู่ภาระงานต่อไป</p>
<p>ใช้ข้อสอบวัดผลแบบอิงกลุ่ม โดยการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับผู้เรียนในกลุ่ม</p>	<p>ให้ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติภาระงานให้สำเร็จตามเกณฑ์การปฏิบัติงานที่กำหนด ใช้การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ในการประเมินผลความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน</p>

การจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เชื่อมโยงความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับความรู้และประสบการณ์ใหม่ สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกกิจกรรม ในสถานการณ์จริง มีทักษะการคิดและแก้ปัญหา บูรณาการกับการทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ดังนี้

	Traditional Approach	Competency-based Approach
กิจกรรมก่อนเรียน	<p>ผู้เรียนไม่ต้องเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ที่มี</p> <p>↓</p> <p>ผู้สอนเป็นผู้จัดการความรู้และประสบการณ์</p>	<p>ผู้เรียนต้องเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ที่มีมาใช้</p> <p>↓</p> <p>ผู้สอนให้ความรู้และประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับความคิดและค่านิยมของผู้เรียน</p>
กิจกรรมระหว่างเรียน	<p>ผู้สอนให้ประสบการณ์และความรู้ต่อผู้เรียน</p> <p>↓</p> <p>ผู้เรียนกลับกรองความรู้และค่านิยมใหม่ที่ได้รับ</p>	<p>ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่และนำมาเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิมที่มี</p> <p>↓</p> <p>ผู้เรียนกลับกรองความรู้และค่านิยมใหม่ที่ได้รับ</p> <p>↓</p> <p>ผู้เรียนทดลองใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับใหม่ทั้งในสถานการณ์จำลองและชีวิตจริง</p>
กิจกรรมหลังเรียน	<p>ผู้เรียนทดลองความรู้และประสบการณ์ใหม่ในชีวิตจริงหลังจากเรียนจบแล้ว</p>	<p>ผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์ใหม่เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนและหาความรู้และประสบการณ์ต่อไป</p> <p>↓</p> <p>ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง</p>

ส่วนที่ 3

รายละเอียดของหลักสูตร รายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม

รายละเอียดของหลักสูตร

รายละเอียดของหลักสูตร (Programme Specification) หมายถึง คำอธิบายภาพรวมของ การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้บัณฑิตบรรลุผลการเรียนรูของหลักสูตรนั้น ๆ โดยจะถ่ายทอดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาไปสู่การปฏิบัติในหลักสูตร ซึ่งสามารถ บรรจุนี้อาวิชาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระเหมาะสม รายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยอธิบายให้นักศึกษาทราบว่าตนต้องเรียนวิชาอะไรบ้าง เข้าใจถึง วิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการวัดและประเมินผลที่จะทำให้มั่นใจว่าเมื่อสำเร็จการศึกษา แล้วจะบรรลุ มาตรฐานผลการเรียนรูตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งยังแสดงความสัมพันธ์ ของหลักสูตรกับองค์ประกอบใน การเรียนเพื่อนำไปสู่คุณวุฒิตามที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิ รายละเอียดของหลักสูตรจะช่วยให้นักศึกษาเลือก เรียนในหลักสูตรที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้และ ความต้องการของตนได้ รวมทั้งผู้ใช้บัณฑิตสามารถใช้เป็น ข้อมูลประกอบการพิจารณารับบัณฑิต เข้าทำงาน รายละเอียดของหลักสูตร ประกอบด้วย 8 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างหลักสูตร

หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและประเมินผล

หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา

หมวดที่ 6 การพัฒนาคณาจารย์

หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพหลักสูตร

หมวดที่ 8 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร

การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร จะมีวิธีการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร 2 วิธีดังนี้

1. กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิของระดับคุณวุฒิของสาขา /สาขาวิชานั้นแล้ว เมื่อ ประสงค์จะเปิดสอน/ปรับปรุงหลักสูตรระดับคุณวุฒิใดของสาขา/สาขาวิชาใด ให้ดำเนินการดังนี้

1.1 พิจารณาความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตร ในหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนด ในมาตรฐานคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชา

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อย 5 คน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพกำกับดูแลให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ร่วมเป็นกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน เพื่อดำเนินการ พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ มาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา โดยมีหัวข้อของหลักสูตรอย่างน้อยตามที่ กำหนดไว้ในแบบ มคอ.2

1.3 การพัฒนาหลักสูตรระดับตามข้อ (1.2) นั้น ในหัวข้อผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นอกจาก มาตรฐานผล การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชานั้นแล้ว อาจเพิ่มเติม ผลการเรียนรู้ซึ่งต้องการให้ บัณฑิตสาขา/สาขาวิชาในระดับคุณวุฒินั้นของตน มีคุณลักษณะเด่น หรือพิเศษกว่าบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชาและ ระดับคุณวุฒิเดียวกันของสถาบันอื่น เพื่อให้เป็นไปตาม ปรัชญาและปณิธานของสถาบัน และเป็นที่สนใจของบุคคล ที่จะเลือกเรียนหลักสูตร

2. กรณีที่กระทรวงศึกษาธิการยังมิได้ประกาศมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา เมื่อประสงค์จะเปิดสอน/ ปรับปรุงหลักสูตรให้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 พิจารณาความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวคิด ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อย 5 คน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรอย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพกำกับดูแลให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ร่วมเป็นกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ มาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา โดยมีหัวข้อของหลักสูตรอย่าง น้อยตามที่กำหนดไว้ในแบบ มคอ.2

2.3 การพัฒนาหลักสูตรระดับตามข้อ (1.2) นั้น ในหัวข้อผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นอกจาก มาตรฐานผล การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชานั้นแล้ว อาจเพิ่มเติม ผลการเรียนรู้ซึ่งต้องการให้ บัณฑิตสาขา/สาขาวิชาในระดับคุณวุฒินั้นของตน มีคุณลักษณะเน หรือพิเศษกว่าบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชาและ ระดับคุณวุฒิเดียวกันของสถาบันอื่น เพื่อให้เป็นไปตาม ปรัชญาและปณิธานของสถาบัน และเป็นที่สนใจของบุคคล ที่จะเลือกเรียนหลักสูตร นอกจากนี้ อาจกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ใน การ ประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก รวมทั้งเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อการเผยแพร่ หลักสูตร จากที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ด้วยก็ได้

รายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

1. รายละเอียดของรายวิชา

หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชาเพื่อให้การจัดการเรียน การสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งแต่ละรายวิชา จะกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชา แนวทางการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลา ที่ใช้ในการเรียน วิธีการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลในรายวิชา ตลอดจนหนังสืออ้างอิง ที่นักศึกษาจะสามารถค้นคว้าได้ นอกจากนี้ยังกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินรายวิชา และกระบวนการปรับปรุง

2. รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม

หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการในรายวิชาหรือกิจกรรมที่นักศึกษา จะต้องออกฝึกงาน ออกฝึกภาคสนามหรือสหกิจศึกษา ซึ่งจะต้องวางแผนให้สอดคล้อง และเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร โดยจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการดำเนินการของกิจกรรมนั้น ๆ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจที่นักศึกษาจะได้รับ จากการออกฝึก มีการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการในการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจน คุณลักษณะอื่น ๆ ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายรวมทั้ง เกณฑ์การวัดและประเมินผลนักศึกษา การประเมินการดำเนินการตามรายละเอียดของ ประสบการณ์ภาคสนาม หลักสูตรต้องมอบหมายให้อาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบในการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา ทุกรายวิชาในหลักสูตร และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) โดยมีหัวข้ออย่างน้อย ตามแบบ มคอ.3 (รายละเอียดของรายวิชา) และแบบ มคอ.4 (รายละเอียดของประสบการณ์ ภาคสนาม) การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ ภาคสนาม และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร

1. การรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา หมายถึง การรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา เมื่อสิ้นภาคเรียนเกี่ยวกับภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนในวิชานั้น ๆ ว่าได้ดำเนินการสอนอย่างครอบคลุมและเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ในรายละเอียดของรายวิชาหรือไม่ และหาก ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของรายวิชาดังกล่าวในครั้งต่อไป

รายงานนี้จะครอบคลุมถึงผลการเรียนของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาตั้งแต่เริ่มเรียน จนถึงสิ้นสุด ปัญหาในด้านการบริหารจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวก การวิเคราะห์ผลการประเมิน รายวิชาของนักศึกษา/หัวหน้าภาค/หรือผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งการสำรวจความคิดเห็น ของผู้ใช้บัณฑิต การวางแผนและให้ข้อเสนอแนะต่อผู้ประสานงานหลักสูตรหรือผู้รับผิดชอบหลักสูตร เพื่อปรับปรุงและพัฒนารายวิชา โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.5 (รายงานผลการดำเนินการ ของรายวิชา) 2. การรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม หมายถึง การรายงานผลการฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือ สหกิจศึกษาว่าได้บรรลุ ผลการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ในรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามหรือไม่ และหาก ไม่เป็นไปตามแผนต้องให้เหตุผลและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการฝึกงาน ออกฝึกภาคสนาม หรือสหกิจศึกษาในครั้งต่อไป รายงานนี้จะครอบคลุมถึงการฝึกประสบการณ์ภาคสนามตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุด ปัญหาด้านการบริหารจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวก การวิเคราะห์ผลการประเมินการฝึกของนักศึกษา /อาจารย์ผู้รับผิดชอบ/พนักงานพี่เลี้ยง โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.6 (รายงาน ผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม) 3. การรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร หมายถึง การรายงานผลประจำเป็นโดยผู้ประสานงานหลักสูตรหรือผู้รับผิดชอบหลักสูตร เกี่ยวกับผลการบริหารจัดการหลักสูตร เช่น ข้อมูลทางสถิติของนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตร สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถาบันที่มีผลกระทบต่อหลักสูตร สรุปภาพรวมของรายงาน ผลการดำเนินการของรายวิชาในหลักสูตร ประสิทธิภาพของการสอนในมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละด้าน การเทียบเคียงผลการดำเนินการกับมาตรฐานอื่น ๆ ที่มี สรุปผลการประเมินหลักสูตร จากความเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ตลอดจนข้อเสนอในการวางแผนและพัฒนา รวมทั้ง แผนปฏิบัติการในการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การรายงานผลดังกล่าวจะใช้เป็น ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ และเป็นข้อมูลในการรับรองหลักสูตร จากผู้ประเมินภายนอกได้ □

3.1 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนของแต่ละภาคการศึกษา/ปีการศึกษา การประเมินผลและการทวนสอบผลการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชาและประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ในแต่ละภาคการศึกษาให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาที่สอน การประเมินผล และการทวนสอบผลการเรียนรู้ในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบพร้อมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินงาน และจัดทำรายงานประจำภาคการศึกษา โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.5 (รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา) และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.6 (รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม) และเมื่อสิ้นปี การศึกษาให้จัดทำรายงานในภาพรวมประจำปีการศึกษา เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา กลยุทธ์การสอน กลยุทธ์การประเมินผล และแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและหากจำเป็นจะต้อง

ปรับปรุงหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนก็สามารถทำได้ โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.7 (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร) 3.2 เมื่อครบรอบหลักสูตร (เช่น หลักสูตร 4 ปี ครบรอบหลักสูตร คือ 4 ปี) ให้ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย วิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการ หลักสูตรในภาพรวม ว่าบัณฑิตบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ และนำผลการวิเคราะห์ มาปรับปรุง และพัฒนาต่อไป โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.7 (รายงานผลการดำเนินการของ หลักสูตร) เช่นเดียวกับการรายงานผลการดำเนินการของแต่ละภาคการศึกษาหรือปีการศึกษา

ส่วนที่ 4

แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรใหม่/ปรับปรุง การปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อย และการปิดหลักสูตร

แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรฉบับใหม่

หลักสูตรใหม่ หมายถึง หลักสูตรที่ไม่เคยเปิดสอนในระดับและสาขานั้นมาก่อนใน มหาวิทยาลัย โดยการเสนอหลักสูตรใหม่ มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. คณะ/วิทยาลัยเสนอโครงการพัฒนาหลักสูตรต่อคณะกรรมการบริหารวิชาการ
2. คณะ/วิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรจำนวนอย่างน้อย 5 คน ประกอบด้วย
 - 2.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน
 - 2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 3 คน ประกอบด้วย
 - (1) นักวิชาการที่เชี่ยวชาญในสาขาวิชา จากสถาบันการศึกษาหรือองค์กรที่มีชื่อเสียง อย่างน้อย 1 คน
 - (2) ตัวแทนผู้ใช้บัณฑิตจากภาครัฐและ/หรือภาคเอกชนที่รับบัณฑิตสาขาวิชานั้นเข้าทำงานอย่างน้อย

1 คน

ในกรณีที่หลักสูตรใดต้องได้รับการรับรองจากองค์กรวิชาชีพหรือ ผู้สำเร็จการศึกษา ต้องสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้ผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน

3. หลักสูตรดำเนินการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการ พัฒนาหลักสูตร
4. หลักสูตรจัดทำร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิสาขา (มคอ.1)
5. คณะ/วิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตร และดำเนินการวิพากษ์หลักสูตร
6. หลักสูตรดำเนินการปรับแก้ไขร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ตามข้อวิพากษ์ และ เสนอร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ต่อคณะกรรมการระดับคณะ/วิทยาลัย
7. คณะ/วิทยาลัยส่งร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ที่ผ่านการกลั่นกรองให้สำนัก ส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน เพื่อตรวจสอบรูปแบบและความถูกต้องของเอกสาร
8. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเสนอร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารวิชาการ ที่ประชุมสภาวิชาการ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการ ตรวจสอบการแก้ไขหลักสูตร ที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย และที่ประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ การแก้ไขหลักสูตร ตามลำดับ ทั้งนี้หากที่ประชุมดังกล่าวข้างต้นมีข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัย หรือมีมติให้ ปรับปรุงแก้ไขร่างรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) หลักสูตร

จะต้องดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จ และส่งให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ก่อนนำเข้าสู่ที่ประชุมในลำดับถัดไป ภายในระยะเวลาที่กำหนด

9. หลักสูตรดำเนินการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 4 ฉบับ พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (CD) และแบบเสนอข้อมูลหลักสูตร (มคอ.02) จำนวน 1 ฉบับ ส่งให้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

10. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเพื่อรวบรวมรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) แบบเสนอข้อมูลหลักสูตร (มคอ.02) แผ่นบันทึกข้อมูล (CD) และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาภายใน 30 วันหลังจากที่สภามหาวิทยาลัยมีมติเห็นชอบ หลักสูตร

11. ในกรณีที่หลักสูตรใดเกี่ยวข้องกับองค์การวิชาชีพ คณะ/วิทยาลัยต้องเสนอหลักสูตร ฉบับ ใหม่ต่อองค์กรวิชาชีพนั้น เพื่อให้การรับรองหรืออนุมัติ

แนวปฏิบัติการเสนอหลักสูตรฉบับปรับปรุง

หลักสูตรปรับปรุง หมายถึง หลักสูตรที่เป็นการปรับปรุงในสาระสำคัญของหลักสูตร อาทิ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญา เนื้อหาสาระสำคัญ ในหมวดวิชาเฉพาะและระบบการศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์บริหารหลักสูตรจะต้อง วิเคราะห์ผลการดำเนินการหลักสูตรและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร ให้ทันสมัยและเหมาะสมต่อนื่องอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี กรณีที่เป็นหลักสูตร 5 ปี ต้องพิจารณาปรับปรุง ทุก ๆ 6 ปี โดยการเสนอหลักสูตรปรับปรุง มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตรปรับปรุงต้องมีการทบทวนความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนา การศึกษาของมหาวิทยาลัย ผลการสำรวจความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ความต้องการ กำลังคนของตลาดแรงงาน ศักยภาพความพร้อมในการดำเนินการของหลักสูตร ทั้งด้านคณาจารย์ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอนงบประมาณและปัจจัยเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ

2. คณะ/วิทยาลัยเสนอโครงการพัฒนาหลักสูตรต่อคณะกรรมการบริหารวิชาการ

3. คณะ/วิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรจำนวนอย่างน้อย 5 คน ประกอบด้วย

3.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 3 คน ประกอบด้วย

(1) นักวิชาการที่เชี่ยวชาญในสาขาวิชา จากสถาบันการศึกษาหรือองค์กรที่มีชื่อเสียง อย่างน้อย 1 คน

(2) ตัวแทนผู้ใช้บัณฑิตจากภาครัฐและ/หรือภาคเอกชนที่รับบัณฑิตสาขาวิชานั้นเข้า ทำงานอย่างน้อย 1 คน ในกรณีที่หลักสูตรใดต้องได้รับการรับรองจากองค์กรวิชาชีพหรือ ผู้สำเร็จการศึกษา ต้องสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้ผู้แทนองค์กรวิชาชีพพร้อมเป็นกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน

4. หลักสูตรดำเนินการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการ พัฒนาหลักสูตร

5. หลักสูตรจัดทำร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิสาชา (มคอ.1)

6. คณะ/วิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตร และดำเนินการวิพากษ์หลักสูตร

7. หลักสูตรดำเนินการปรับแก้ร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ตามข้อวิพากษ์ และ เสนอร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ต่อคณะกรรมการระดับคณะ/วิทยาลัย

8. คณะ/วิทยาลัยส่งร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ที่ผ่านการกลั่นกรองให้สำนัก ส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน เพื่อตรวจสอบรูปแบบและความถูกต้องของเอกสาร

9. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเสนอร่างรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารวิชาการ ที่ประชุมสภาวิชาการ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการ ตรวจสอบการแก้ไขหลักสูตร ที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย และที่ประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ การแก้ไขหลักสูตร ตามลำดับ ทั้งนี้หากที่ประชุมดังกล่าวข้างต้นมีข้อเสนอ ข้อวินิจฉัย หรือมีมติให้ ปรับปรุงแก้ไขร่างรายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) หลักสูตรจะต้องดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จ และส่งให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนก่อนนำเข้าไปประชุมในลำดับถัดไป ภายในระยะเวลา ที่กำหนด

10. หลักสูตรดำเนินการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 4 ฉบับ พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (CD) และแบบเสนอข้อมูลหลักสูตร (มคอ.02) จำนวน 1 ฉบับ ส่งให้ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

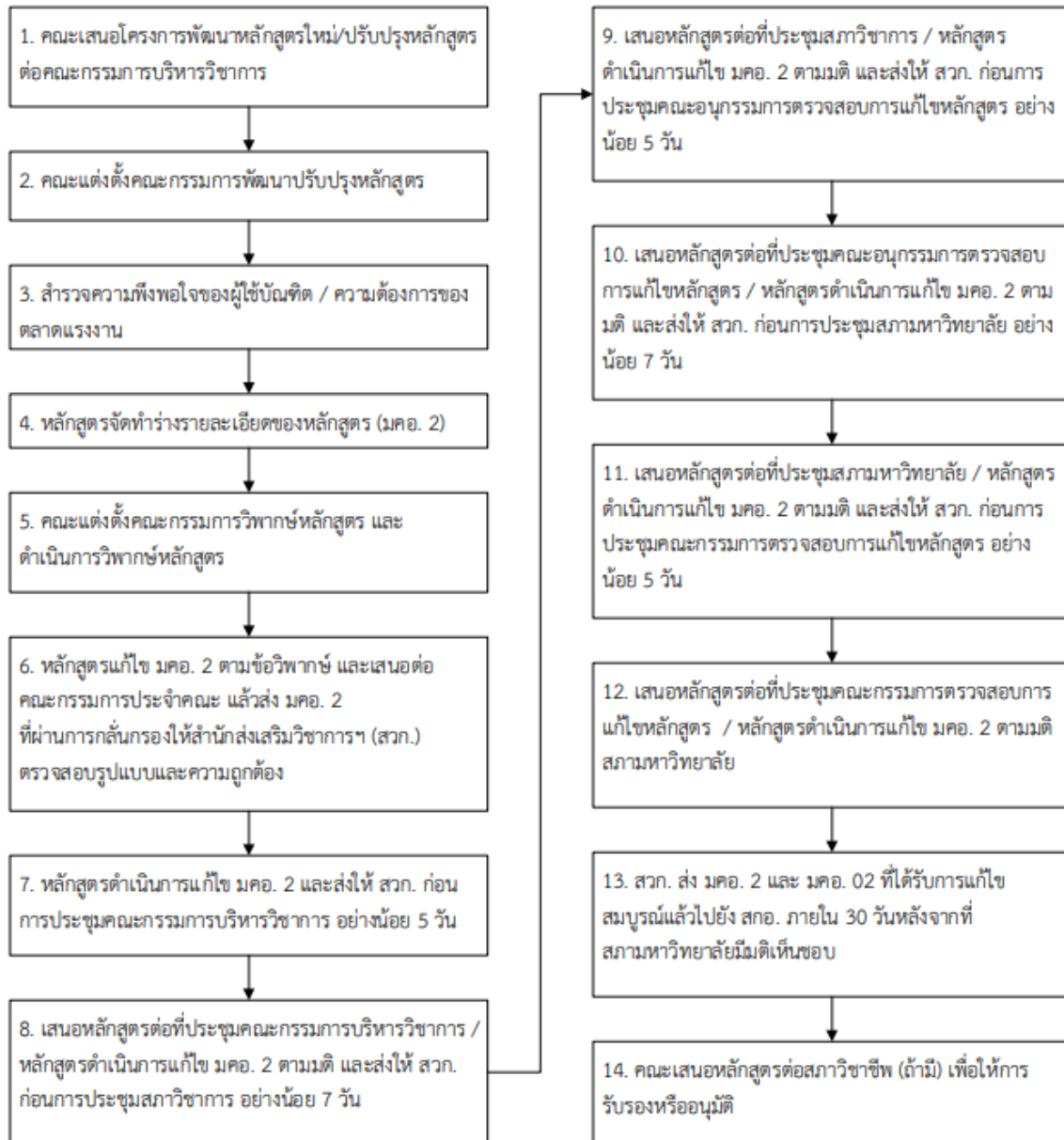
11. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเพื่อรวบรวมรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) แบบเสนอข้อมูลหลักสูตร (มคอ.02) แผ่นบันทึกข้อมูล (CD) และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาภายใน 30 วัน นับแต่ที่สภามหาวิทยาลัยมีมติ เห็นชอบหลักสูตร

12. ในกรณีที่หลักสูตรใดเกี่ยวข้องกับองค์กรวิชาชีพ คณะ/วิทยาลัยต้องเสนอหลักสูตร ฉบับ ใหม่ต่อองค์กรวิชาชีพนั้น เพื่อให้การรับรองหรืออนุมัติ

ทั้งนี้การเสนอหลักสูตรฉบับใหม่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ และได้รับการรับทราบการ เห็นชอบหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาภายในเดือนตุลาคม เพื่อเปิดรับ นักศึกษาในปีการศึกษาถัดไป

ในกรณีของหลักสูตรฉบับปรับปรุงต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน เดือนตุลาคมของปีที่ครบรอบการปรับปรุงหลักสูตร

ขั้นตอนการเสนอหลักสูตรใหม่/ปรับปรุง

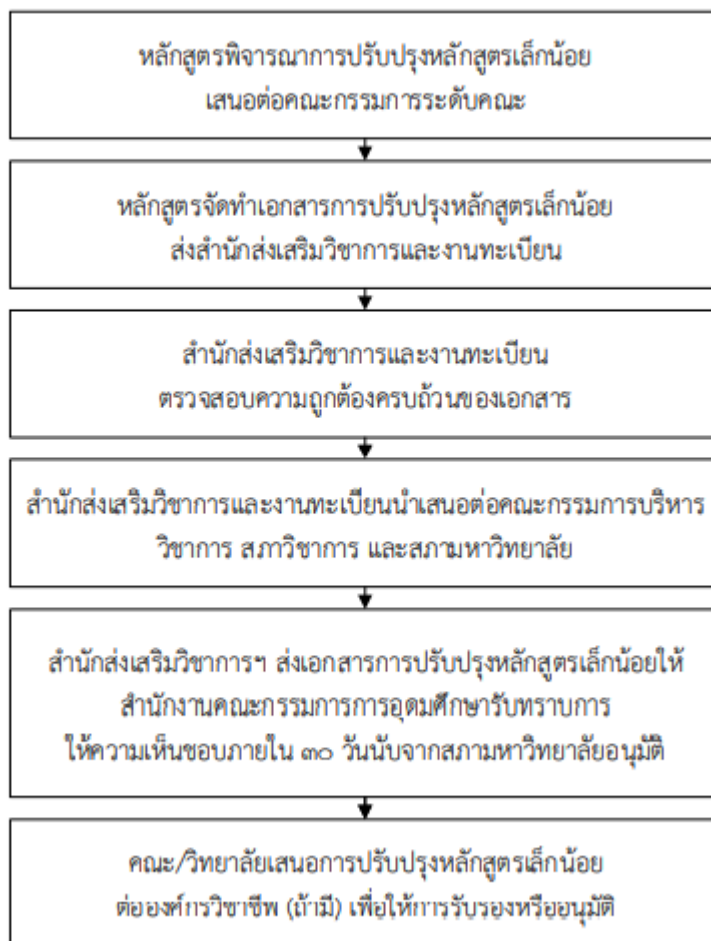
แนวปฏิบัติการปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อย (สมอ.08)

การปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อย หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยไม่กระทบต่อ โครงสร้างและ เนื้อหาสาระในหมวดวิชาเฉพาะของหลักสูตร ได้แก่ การเปลี่ยนชื่อวิชา การเปลี่ยนรหัส วิชา การเปลี่ยนคำอธิบาย รายวิชา การเพิ่มรายวิชาเลือก การเปลี่ยนแปลงแผนที่กระจาย ความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จาก หลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) และการ เปลี่ยนแปลงอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรืออาจารย์ ประจำหลักสูตร

ในกรณีที่มีการปรับปรุงแก้ไขจำนวนหลายรายการ หรือการปรับปรุงแก้ไขนั้นมีผลกระทบต่อ การ เสนอข้อมูล ในเอกสารหลายแห่ง ควรพิจารณาเสนอเป็นหลักสูตรปรับปรุง โดยการปรับปรุงหลักสูตร เล็กน้อย มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. หลักสูตรพิจารณาการปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อย และเสนอหลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อยต่อ คณะกรรมการ ระดับคณะ
2. หลักสูตรจัดทำเอกสารส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ประกอบด้วย
 - 2.1 เอกสารการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร (สมอ.08) และเอกสารแนบ
 - 2.2 แผ่นบันทึกข้อมูลไฟล์ Word (สมอ.08 และเอกสารแนบ)
 - 2.3 มติที่ประชุมคณะกรรมการระดับหลักสูตร
 - 2.4 มติที่ประชุมคณะกรรมการระดับคณะ
3. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนพิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนของเอกสาร และ นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารวิชาการ สภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย
4. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนส่งเอกสารการปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อยที่ได้รับการ อนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบการให้ความเห็นชอบ ภายใน 30 วัน นับแต่ที่สภามหาวิทยาลัยมีมติเห็นชอบ

ขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อย (สมอ.08)

แนวปฏิบัติการปิดหลักสูตร

ในทุกปีการศึกษาให้คณะนำผลการดำเนินงานของหลักสูตรมาวิเคราะห์พิจารณา ถ้าเห็นควรปิด หลักสูตรให้ด
รับนักศึกษา วางแผนการจัดสรรอัตรากำลังของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร กำหนด
แนวทางดำเนินการกับนักศึกษาค้างและขอปิดหลักสูตร โดยหลักเกณฑ์ที่ควรพิจารณาในการปิดหลักสูตร ได้แก่

(1) หลักสูตรที่ไม่มีผู้สมัครเข้าศึกษา หรือมีจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ ที่มหาวิทยาลัยกำหนด
ติดต่อกัน 3 ปีขึ้นไป

(2) หลักสูตรที่ไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และตลาดแรงงาน หรือหลักสูตรที่หมด
ความจำเป็นในการผลิตบัณฑิต

(3) หลักสูตรที่ไม่ต้องการปรับปรุง หรือไม่ต้องการเปิดรับนักศึกษาอีกต่อไป

(4) หลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร หรือมาตรฐานองค์การวิชาชีพ

(5) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำหลักสูตรไม่เป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และไม่สามารถสรรหาทดแทนได้

(6) หลักสูตรที่ไม่เป็นไปตามนโยบายการพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัย

(7) หลักสูตรที่ไม่สามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่น หรือพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้ยาก

(8) ต้องการปิดหลักสูตร เพื่อใช้ศักยภาพของอาจารย์เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ที่จะพัฒนาใหม่

(9) หลักสูตรที่มีปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวม โดยการปิดหลักสูตร มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. หลักสูตรพิจารณาการปิดหลักสูตร วางแผนการจัดสรรอัตรากำลังของอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร และแนวทางดำเนินการกับนักศึกษาคงค้าง (ถ้ามี)

2. หลักสูตรจัดทำเอกสารแบบฟอร์มขอปิดหลักสูตรเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา ปิดหลักสูตรระดับคณะ

3. คณะรวบรวมเอกสารการปิดหลักสูตรที่คณะกรรมการพิจารณาปิดหลักสูตร ให้ความเห็นชอบ ส่งสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ประกอบด้วย

3.1 แบบฟอร์มขอปิดหลักสูตร

3.2 แผ่นบันทึกข้อมูลแบบฟอร์มขอปิดหลักสูตร (ไฟล์ Word)

3.3 มติที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาปิดหลักสูตร

4. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนรวบรวมเอกสารการปิดหลักสูตร ตรวจสอบ ความถูกต้องของเอกสาร และเสนอการปิดหลักสูตรต่อคณะกรรมการบริหารวิชาการ สภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย

5. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนส่งเอกสารการปิดหลักสูตรที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบการให้ความเห็นชอบการปิดหลักสูตร ภายใน 30 วันนับจากวันที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ

6. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนแจ้งผลการปิดหลักสูตรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบ หลังจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบการให้ความเห็นชอบการปิดหลักสูตร

7. กรณีที่หลักสูตรใดเกี่ยวข้องกับองค์กรวิชาชีพ คณะ/วิทยาลัยต้องเสนอการปิดหลักสูตร ที่ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยต่อองค์กรวิชาชีพ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ขององค์กรวิชาชีพนั้น

ขั้นตอนการปิดหลักสูตร

